

Fagmål for dansk på Thise Friskole

Trinmål efter 2. klassestrin:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

Det talte sprog:

- bruge talesproget i samtale, samarbejde og fortælling
- fortælle, hvad de er optaget af, og udtrykke sig gennem referat, fortælling, oplæsning og drama
- tale med om kropssprog og stemme som udtryksmiddel
- bruge hjælpemidler, når de fortæller og dramatiserer
- lytte aktivt

Det skrevne sprog – læse:

- læse ukendte, lette og alderssvarende tekster uden hjælp – både fag- og skønlitteratur
- vise et sikkert kendskab til bogstavernes form, navn og lyd samt det at sammensætte bogstaver til ord
- bruge forskellige læsestrategier
- læse forberedte tekststykker op
- lytte til andres oplæsning af tekster
- udtrykke deres egen forståelse af tekster
- gengive tekster i dramatisk form
- læse og forstå en tekst
- genfortælle handlingen i en tekst

Det skrevne sprog – skrive:

- skrive enkle historier og eventyr
- skrive enkle tekster om egne oplevelser samt skrive ud fra fantasi, billeder og læste tekster (meddigtning)
- skrive fortællende
- skrive kronologisk
- stave til lydrette og hyppige ord i egne tekster
- skrive de små og store trykbogstaver i håndskrift
- lytte til andres tekster og læse egne tekster op i mindre grupper
- forholde sig skriftligt ved at tegne og skrive dagbog og beskeder
- skrive på computer
- navngive dokumenter, bruge overskrift og skrive brødtekst

Sprog, litteratur og kommunikation:

- være opmærksomme på sproget som middel til konfliktløsning
- brug sproget som middel til underholdning og formidling af viden og være i stand til at lave rim og remser
- tale med om sprog, genre (eventyr, digte etc.), indhold og situation
- være opmærksomme på sprogbrug i egne og andres tekster
- kende enkle sproglige virkemidler

- vide, at sprog er opbygget af ord og sætninger, og at der er forskellige ordklasser
- vide, at tekster fra gamle dage kan være forskellige fra vores tids tekster
- forstå, at tekster og andre udtryksformer kan udtrykke holdninger og værdier
- samtale om tekster og andre udtryksformer ud fra deres umiddelbare oplevelse og forståelse
- kende forskel på skønlitteratur og faglitteratur
- tale med om hovedindhold, tid, sted og handling i tekster og andre udtryksformer
- udtrykke sig i enkle produktioner med billeder, lyd og tekst samt i dramatisk form
- finde information i forskellige medier

Trinmål efter 4. klassestrin:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

Det talte sprog:

- bruge talesproget i samtale, samarbejde, fortælling, diskussion og fremlæggelse
- fortælle, hvad de er optaget af, og udtrykke sig mundtlig gennem referat, fortælling, oplæsning, drama, interview og oplyse om fagligt stof
- give mundtligt udtryk for fantasi, følelser, erfaringer og viden
- bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel
- bruge visuelle hjælpemidler når de fortæller og dramatiserer
- lytte aktivt og følge op med spørgsmål
- fungere som ordstyrer i en mindre forsamling
- forstå lette norske og svenske tekster og andre udtryksformer

Det skrevne sprog – læse:

- læse sikkert og med god forståelse
- læse skønlitteratur og faglitteratur, der er skrevet for aldersgruppen
- oversigtslæse og punktlæse
- fastholde hovedindholdet i en tekst ved hjælp af understregning og referat
- læse op og gengive egne og andres tekster i dramatisk form
- læse lette og korte norske og svenske tekster

Det skrevne sprog – skrive:

- skrive enkle historier, eventyr og fagtekster
- skrive sammenhængende om oplevelser, erfaring, fantasi, viden og følelser
- skrive refererende, beskrivende og fortællende
- skrive kronologisk ud fra indsamlet stof (disponering)
- følge lydregler i egen stavning
- bruge navneord, udsagnsord og tillægsord i korrekt bøjningsform i egne tekster
- bruge ordbog, der angiver bøjningsformer
- bruge nyt afsnit, sætte punktum og spørgsmålstegn samt markere replikker i egne tekster
- bruge illustrerede billeder i egne tekster
- skrive sammenbundet, letlæselig grundskrift

- skrive på computer med passende hastighed
- give respons på andres tekster og modtage respons på egne tekster efter vejledende spørgsmål

Sprog, litteratur og kommunikation:

- bruge sproget som middel til konfliktløsning, overtalelse, underholdning og formidling af viden
- kende til sprogets poetiske funktion
- udtrykke kendskab til samspillet mellem sprog, genre, indhold og situation
- *forholde sig til sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i deres egne og andres tekster*
- kende brugen af sproglige virkemidler
- vide, hvad en sætning er, og kende til forskellige ordklasser
- vide, at litteratur fra forskellige tider kan afspejle den tid, den er blevet til i
- vide, at tekster og andre udtryksformer kan afspejle forskellige tiders holdninger og værdier, og kunne sammenligne med deres egne værdier
- samtale om tekster og andre udtryksformer både ud fra deres umiddelbare oplevelse og forståelse samt ud fra deres danskfaglige redskaber
- kende forskellige genrer inden for skønlitteratur og faglitteratur
- kende til og kunne tale med om genre, hovedindhold, tid, sted og handling i tekster og andre udtryksformer i samspil med andre
- udtrykke sig i billeder, lyd og tekst samt i dramatisk form
- søge og forholde sig kritisk til oplysninger i forskellige medier

Slutmål efter 7. klassetrin:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

Det talte sprog:

- bruge talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og diskussion
- vælge den mundtlige genre, der passer bedst til situationen
- fremlægge og formidle stof med indsigt i, hvilken form der passer til situationen og hvilke hjælpemidler, der bedst støtter hensigten
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og kommunikationssituationen
- bruge hjælpemidler, der støtter kommunikationen
- lytte aktivt og forholde sig åbent, analytisk og vurderende til andres mundtlige fremstilling
- forstå norsk og svensk i store træk

Det skrevne sprog – læse:

- læse sikkert og med passende hastighed i både skønlitteratur og faglig læsning
- benytte varierende læsemåder afpasset efter formålet: oversigtslæse, punktlæse og nærlæse
- fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af understregning, mindmap, referat, resumé og notater
- læse op og gengive egne og andres tekster i fortolkende og dramatisk form

- læse norske og svenske tekster

Det skrevne sprog – skrive:

- vælge den fiktive eller ikke-fiktive genre, der passer bedst til skriveformålet
- skrive sammenhængende, klart, bevidst reflekterende og forståeligt om fantasier, følelser, tanker, erfaringer og viden i en form, der passer til situationen
- indsamle stof og disponere et indhold
- forholde sig til formel sproglig korrekthed i egne og andres tekster
- bruge regler for sammensætninger og afledninger i egne og andres tekster
- bruge ordbogens opslagsdel og indholdsdel og bruge stavekontrol og autokorrektur på computer
- bruge nyt afsnit, sætte tegn og markere replikker i egne tekster
- anvende layout og bruge billeder i deres egne tekster
- skrive en læselig brugsskrift med passende hastighed
- skriv på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- give respons på andres tekster og modtage respons på egne tekster

Sprog, litteratur og kommunikation:

- bruge og være bevidst om sproget som middel til konfliktløsning, overtalelse, underholdning, argumentation, manipulation, formidling af viden
- bruge og gøre rede for sprogets poetiske funktion
- gøre rede for samspillet mellem sprog, tekst, genre, indhold og situation
- forholde sig analytisk og vurderende til sprog, sprogbrug og sprogrigtighed
- gøre rede for betydningen af sproglige virkemidler og bruge dem
- kende forskellige sætningstyper og sætningsled samt ordklasserne
- kende til sprogets udvikling og mangfoldighed
- anvende viden om litteraturens foranderlighed gennem tiderne
- finde udtryk for værdier både i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer fra forskellige tider
- fortolke, vurdere og perspektivere tekster og andre udtryksformer
- kende forskellige genrer og deres blandingsformer inden for fiktion og ikke-fiktion
- gøre rede for genre, kommunikation, fortælleforhold, fremstillingsform, tema og motiv, sprog og stil samt mening i tekster m.v.
- udtrykke sig i billeder, lyd og tekst i såvel enkle som mere komplekse produktioner i en form, der passer til situationen, samt i dramatisk form
- søge oplysninger på en kritisk og hensigtsmæssig måde i forskellige medier